

ANALIZA DODIJELJENIH DRŽAVNIH POTPORA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Kruljac Pergl, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic in
Pozega / Veleučilište u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:112:944005>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-01**



VELEUČILIŠTE U POŽEGI
STUDIA SUPERIORA POSEGANA

Repository / Repozitorij:

[Repository of Polytechnic in Pozega - Polytechnic in
Pozega Graduate Thesis Repository](#)



zir.nsk.hr



DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U POŽEGI



STUDENT: IVANA KRULJAC PERGL, 6826

ANALIZA DODIJELJENIH DRŽAVNIH POTPORA U REPUBLICI HRVATSKOJ

ZAVRŠNI RAD

Požega, 2017. godine.

VELEUČILIŠTE U POŽEGI

DRUŠTVENI ODJEL

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ TRGOVINA

**ANALIZA DODIJELJENIH DRŽAVNIH POTPORA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA OSNOVE GOSPODARSTVA HRVATSKE II

MENTOR: mr. sc. Karolina Štefanac, pred.

STUDENT: Ivana Kruljac Pergl

Matični broj studenta: 6826

Požega, 2017. godine

SAŽETAK

Iako su opći pojam i namjena državnih potpora javnosti poznata, manje je poznata procedura dodjele državnih potpora te sama srž istih. Za razvitak gospodarskih djelatnosti, održavanje ravnoteže na tržištu te opće blagostanje stanovništva, bitno je upoznati se sa cijelom procedurom nastajanja, dobivanja i rezultata samih državnih potpora. Samo tako će one moći ostvariti svoj puni potencijal. Zakonodavni okvir koji Republika Hrvatska sada ima, uskladila je sa zakonodavstvom Europske unije, prilikom stupanja u Uniju. Državne potpore u Europskoj uniji, ukoliko narušavaju slobodno tržišno natjecanje i konkurenciju na tržištu, zabranjene su. Zabrana je uvedena radi održavanja poštenog tržišnog natjecanja na međunarodnom tržištu između zemalja članica. Međutim, u svakoj državi postoje određene regije koje su manje razvijene ili imaju veću stopu nezaposlenosti od ostalih. Postoje i određeni sektori gospodarskih djelatnosti koji su u problemima, a postoje i oni problemi koji mogu biti prisutni kod svih poduzetnika i u svim djelatnostima. Europska unija, iz tog razloga, u određenim slučajevima predviđa uvjetno dopuštene državne potpore i to kroz tri kategorije: regionalne, sektorske i horizontalne državne potpore.

U ovom završnom radu, pobliže će se predstaviti zakonski okvir državnih potpora, tko su davatelji, korisnici, kakve državne potpore mogu biti, koji su preduvjeti za nastajanje državnih potpora, instrumenti i kategorije državnih potpora te kako je to izgledalo prije ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju. Nadalje, bit će predstavljen sustav državnih potpora u Europskoj uniji, a sve to potrebno je znati da bi se dobio bolji uvid u analizu dodijeljenih državnih potpora u Republici Hrvatskoj, nakon stupanja u Uniju, koje će biti potkrijepljene sa konkretnim brojkama i statističkim podacima.

KLJUČNE RIJEČI: državne potpore, Europska unija, regionalne državne potpore, horizontalne državne potpore, sektorske državne potpore

ABSTRACT

Although the term state aid and its purpose are generally familiar in public, the procedure of acquiring it and the mere essence are less known. Therefore, in order to develop economy, maintain the market in balance and preserve overall well-fare, it is crucial to comprehend the procedure of forming and acquiring state aid, as well as its results. This is the only way state aid's potential can be utterly carried out. Current Croatian legislative is a European Union legacy. State aid is prohibited in the European Union, if they disturb free competition and market competition. The prohibition was introduced to maintain fair competition on the international market between the Member States. However, there are less developed regions or higher-unemployment-rate regions in every Member State. There are also certain sectors of economy which are facing difficulties, and there are difficulties that can emerge in almost every sector and affect all the entrepreneurs. Thus, the European Union, in some cases, allows state aid in these three categories: regional state aid, sector state aid and horizontal state aid.

The aim of this paper is to closely examine the state aid legislative, explore the providers and the beneficiaries, categorise state aids, list the conditions needed for state aid, name instruments and types of state aid and remind of the situation before Croatian admittance to the European Union. Also, the state aid system in the European Union will be presented, which is crucial for getting the insight into the analysis of the state aid assigned to the Republic of Croatia. The analysis will be supported by exact numbers and statistical data.

KEY WORDS: state aid, the European Union, regional state aid, horizontal state aid, sector state aid

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. DRŽAVNE POTPORE	2
2.1. Davatelji državnih potpora	3
2.2. Korisnici državnih potpora	4
2.3. Instrumenti dodjele državnih potpora.....	4
2.4. Uvjeti za nastajanje državnih potpora	5
2.5. Potpore male vrijednosti (de minimis potpore)	6
3. KATEGORIJE DRŽAVNIH POTPORA.....	8
3.1. Sektorske državne potpore	8
3.2. Horizontalne državne potpore	9
3.3. Regionalne državne potpore.....	10
4. POLITIKA DRŽAVNIH POTPORA U REPUBLICI HRVATSKOJ	11
PRIJE ULASKA U EUROPSKU UNIJU	11
4.1. Dodijeljene državne potpore 2000.-2002.	11
4.2. Dodijeljene državne potpore 2009.-2013.	13
4.3. Dodijeljene potpore male vrijednosti (de minimis potpore) 2009.-2013.	17
5. POLITIKA DRŽAVNIH POTPORA U EUROPSKOJ UNIJI	18
5.1. Sektorske državne potpore u Europskoj uniji.....	19
5.2. Horizontalne državne potpore u Europskoj uniji.....	20
5.3. Regionalne državne potpore u Europskoj uniji	20
5.4. Europska komisija i državne potpore	21
6. POLITIKA DRŽAVNIH POTPORA U REPUBLICI HRVATSKOJ	22
NAKON ULASKA U EUROPSKU UNIJU	22
6.1. Smjernice politike državnih potpora	22
6.2. Dodijeljene državne potpore 2013.-2015.	23
6.3. Dodijeljene potpore male vrijednosti (de minimis potpore) 2013.-2015.	25
7. ZAKLJUČAK	26
LITERATURA.....	28
POPIS GRAFIKONA, TABLICA I KRATICA	30

1. UVOD

Europska unija (EU) zamišljena je kao zajednica temeljena na slobodi kretanja ljudi, usluga, robe i kapitala. Kao takva, trebala bi biti integracija u kojoj se dobro živi, u kojoj je rad osiguran svima, makroekonomski pokazatelji su pozitivni u svim zemljama članicama i regijama, a jaz između onih bolje razvijenih područja i onih slabijih je neznatan. Sve to treba omogućiti politika Europske unije. Konkretno, u ovom završnom radu bit će riječi o dijelu te politike, koja se odnosi na državne potpore.

Iako su državne potpore u EU načelno zabranjene, zbog osiguranja stabilnosti i pravednosti na tržištu, EU je razvila složeni sustav pravila, koja određuju u kojim slučajevima su one automatski ili uvjetno dopuštene. Riječ je o potporama koje se dodjeljuju poduzetnicima u određenim regijama ili sektorima.

Kako je 2013. godine Republika Hrvatska (RH) pristupila državama članicama EU, tako se obvezala i poštivati njezina prava i obveze, a isto tako sudjelovati u zajedničkoj politici EU prema državnim potporama.

Usklađivanjem zakonodavstva RH sa zakonodavstvom EU, RH je dobila jednake uvjete za boljitak kao i ostale članice EU. Sada je na državi da inteligentnim upravljanjem donese upravljačke odluke, koje će donijeti najveći rast i razvoj svih djelatnosti i regija. Naime, putem državnih potpora država usmjerava sredstva iz proračuna ili svjesno umanjuje svoje prihode, pa je potrebna temeljita analiza svih do sada izdanih potpora, njihova iskorištenost i dobiveni rezultati. Ujedno, cilj ovog rada je analizirati dodijeljene državne potpore u RH kako bi se istražilo postoji li način da se državne potpore bolje iskoriste ili postoji neki problem koji usporava napredak države.

Svrha analiziranja dodijeljenih državnih potpora je i usporediti praksu u RH s praksom EU u cilju donošenja kvalitetnijeg zaključka.

2. DRŽAVNE POTPORE

Državne potpore su stvarni i potencijalni rashodi ili umanjeni prihodi države dodijeljeni od davatelja državne potpore u bilo kojem obliku, koje narušavaju ili prijete narušavanjem tržišnog natjecanja stavljajući u povoljniji položaj određenog poduzetnika ili proizvodnju određene robe/usluge utoliko što utječe na trgovinu između država članica Europske unije (Zakon o državnim potporama, Narodne novine, NN 47/2014).

Država se koristi raznim mjerama kako bi intervenirala u gospodarstvu i pomogla poduzećima, a državne su potpore samo jedan od tri moguća oblika državne intervencije. Naime, državna intervencija na tržištima može biti u obliku financijske pomoći, regulacije i izravne državne investicije u dobra i usluge.

U pravilu, to su mjere kojima država pomaže određenim poduzetnicima ili čitavom sektoru gospodarstva u ostvarivanju određenog cilja, koji oni ne bi bili u stanju sami ostvariti ili bi cilj ostvarili na puno teži način. Iako su, nekada, državne potpore nužne i korisne, ipak se radi o pogodovanju određenom poduzetniku ili sektoru, stoga je izuzetno važno voditi računa o ravnoteži na tržištu. Državne intervencije trebale bi služiti samo za otklanjanje tržišnih nedostataka, koje privatni sektor nije u stanju sam otkloniti.

Državne potpore u Republici Hrvatskoj uređuju se Zakonom o državnim potporama (NN 47/2014) ne dirajući njihovo uređenje Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (članak 107., 108. i 109.) i uredbama institucija Europske unije, kao područja isključive nadležnosti Europske unije, ali i presudama Europskog suda. U pravni okvir državnih potpora ulazi i Pravilnik o dostavi prijedloga državnih potpora i podataka o državnim potporama (NN 99/2013).

Glavni cilj državnih potpora je održavanje blagostanja građana i ravnoteže na tržištu. Samim tim, korisnici državnih potpora trebaju biti oni koji će najproduktivnije iskoristiti potpore. Ukoliko državne potpore budu dodijeljene poduzetnicima koji nisu učinkoviti ili nisu dovoljno konkurenti ili pak ambiciozni, ako poduzetnici ne posluju u skladu sa dobrim poslovnim običajima, doći će do narušavanja ravnoteže na tržištu (domaćem i međunarodnom) i smanjenja blagostanja građana, što niti jednoj državi nije u interesu. Kao posljedica davanja „loših“ potpora, javlja se bespotrebno opterećenje državnog proračuna.

2.1. DAVATELJI DRŽAVNIH POTPORA

Davatelji državnih potpora, prema Zakonu o državnim potporama, jesu RH putem ovlaštenih pravnih osoba i središnjih tijela državne uprave, jedinice lokalne samouprave, jedinice područne samouprave te svaka pravna osoba u vlasništvu države.

Davatelji državnih potpora obavljaju sljedeće poslove:

- izrađuju prijedloge programa državnih potpora i pojedinačnih državnih potpora iz svojeg djelokruga,
- dodjeljuju državne potpore po primitku odobrenja nadležnih tijela,
- nadziru provedbu korištenja dodijeljenih državnih potpora,
- vode evidenciju dodijeljenih državnih potpora i potpora male vrijednosti iz svoje nadležnosti,
- dostavljaju podatke o dodijeljenim državnim potporama Agenciji,
- dostavljaju podatke o dodijeljenim državnim potporama i potporama male vrijednosti Ministarstvu financija,
- analiziraju učinkovitost dodijeljenih državnih potpora i potpora male vrijednosti i o tome obavještavaju Ministarstvo financija,
- provode povrat državnih potpora. (Zakon o državnim potporama, NN 72/2013)

Vlada RH ima ključnu ulogu u oblikovanju državnih potpora, odnosno Vlada kreira fiskalnu i monetarnu politiku u skladu s kojom se moraju i voditi davatelji državnih potpora. Vlada je ta koja u suradnji s Ministarstvom financija donosi Nacrt smjernica, koje se zbog što veće efikasnosti donose za razdoblje od tri godine. Od ulaska RH u EU, Smjernice se donose slijedeći politiku državnih potpora EU. Prije ulaska u Uniju, državne potpore u RH dodjeljivane su prema planovima i programima svakog davatelja posebno, bez jedinstveno određenog smjera postupanja te bez izričito određenih „nepoželjnih“ davanja.

Kako bi se državne potpore donosile u skladu sa smjericama Vlade RH, davatelj prijedlog prvo dostavlja Ministarstvu financija na pregled. Ako Ministarstvo financija utvrdi da je sve u skladu s Nacrtom, prijedlog se šalje Agenciji za tržišno natjecanje na pregled usklađenosti s pravilnikom EU. Ukoliko su potrebne određene dorade na prijedlogu, Agencija upućuje davatelja na doradu ili ukoliko on zahtjeva, prijedlog se odmah, bez promjena, može uputiti Europskoj komisiji. Navedeno se odnosi na sve državne potpore, osim onih dodijeljenih za djelatnosti poljoprivrede i ribarstva. Ovu usklađenost nadzire Ministarstvo poljoprivrede.

Svaka državna potpora mora biti odobrena od strane Europske komisije. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja je stalni posrednik između davatelja državnih potpora i Europske komisije. Cerovac u svojem radu (2010:287) ističe kako je sustav kontrole državnih potpora kakav postoji u EU jedinstven u svjetskim razmjerima i postoji samo u pravu EU. Na članicama Unije je da pravila o državnim potporama uvrste u svoj sustav. Tu obvezu Republika Hrvatska preuzela je ulaskom u Europsku uniju 1. srpnja 2013. godine.

2.2. KORISNICI DRŽAVNIH POTPORA

Korisnik državne potpore je svaka pravna i fizička osoba koja, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluje u prometu roba i usluga, a prima državnu potporu, bez obzira na njezin oblik i namjenu. (Zakon o državnim potporama, NN 72/2013)

Svi korisnici moraju imati registriran obrt ili poduzetničku djelatnost. Korisnici državnih potpora mogu biti subjekti koji obavljaju gospodarsku djelatnost bez obzira na njihov pravni status (subjekt koji je klasificiran kao udruga može se, bez obzira na to, smatrati poduzetnikom - kada nudi robu i usluge na tržištu) i bez obzira na način na koji se financiraju.

Po isteku roka za prijavu zahtjeva za dobivanjem državne potpore, administrativno tijelo sastavlja rang listu podnositelja zahtjeva na temelju kriterija koji donosi Odbor za praćenje. Zahtjevi se obrađuju redosljedom pristizanja. Rang lista se sastavlja samo za potpune, pravovaljane i na vrijeme pristigle zahtjeve. Donosi se odluka o dodjeli sredstava ili odluka o odbijanju zahtjeva. Na odluke se podnositelji imaju pravo žaliti, a isto tako sredstva se u određenim situacijama mogu i oduzeti, ako se utvrdi da se ne koriste za onu namjenu za koju su dodijeljena.

2.3. INSTRUMENTI DODJELE DRŽAVNIH POTPORA

Instrumenti državnih potpora, odnosno oblici potpora mogu biti raznovrsni. U praksi se najčešće dodjeljuju putem:

- **subvencija** – izravno subvencioniranje, subvencioniranje kamata i oprost duga po osnovu zajma,
- **poreznih izuzeća, oprosta poreznog duga i doprinosa** – porezne olakšice ili preuzimanje kredita od strane države,

- **udjela u temeljnom/vlasničkom kapitalu** – svoja potraživanja od poduzetnika država pretvara u pravo na udio u vlasništvu,
- **financijskog transfera/povoljnijih kredita** – dodjeljuju se poduzetnicima u poteškoćama koji bez intervencije države ne bi mogli dobiti isti (poduzetnicima se omogućuje dobivanje kredita po nižim kamatnim stopama od tržišnih, dulje vrijeme počeka ili otplate),
- **državnih jamstva** – država je jamac poduzetniku od komercijalnih ili nekomercijalnih rizika. Valja napomenuti da svako državno jamstvo nije i državna potpora. Na taj se način, ako država izda jamstvo poduzetniku koji nije u financijskim poteškoćama, ne radi o instrumentu državne potpore. (Cerovac, 2010:289)

2.4. UVJETI ZA NASTAJANJE DRŽAVNIH POTPORA

Da bi se neka mjera mogla smatrati državnom potporom, kako navodi Cerovac (2010:290), moraju biti ispunjena 4 uvjeta:

- **Državna sredstava** – na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini kao i sredstva državnih banaka i fondova. Državnim se sredstvima, također, smatraju i sredstva privatnih tijela ili institucija, ako su dana na inicijativu države i pod njezinom su kontrolom.
- **Ekonomska prednost** – kupnja ili najam državnog zemljišta poduzetniku po cijeni povoljnijoj od tržišne, prodaja zemljišta u vlasništvu poduzetnika državi po većoj cijeni od tržišne, ustupanje poduzetniku besplatno državne infrastrukture.
- **Selektivnost** – davanje prednosti poduzetniku, sektoru ili regiji u odnosu na druge sudionike tržišta. Drugim riječima, radi se od državnoj potpori ako se diskriminiraju jedni da bi se u bolji položaj stavila određena skupina ili određeni teritorij.
- **Utjecaj na tržišno natjecanje** – mjere koje utječu na trgovinu između država članica EU i stavljaju u povoljniji položaj jednog poduzetnika u odnosu na ostale u međunarodnoj trgovini.

2.5. POTPORE MALE VRIJEDNOSTI (*DE MINIMIS* POTPORE)

U Obavijesti Ministarstva financija u vezi dodjela potpora male vrijednosti ili *de minimis* potpora navodi se: „Osnovna karakteristika potpora male vrijednosti odnosi se na prag njihove dodjele, pa tako pojedini poduzetnik u bilo kojem razdoblju od 3 fiskalne godine ne smije dobiti potpore male vrijednosti koje premašuju iznos od 200.000 eura (neovisno o razini davatelja potpore male vrijednosti i vrsti instrumenta dodjele potpore male vrijednosti), ako poduzetnik obavlja cestovni prijevoz tereta za najamninu ili naknadu taj prag ne smije prijeći 100.000 eura za razdoblje od 3 fiskalne godine.“ <http://www.mfin.hr/hr/propisi> (2014)

Iako po svim kriterijima *de minimis* potpore spadaju pod državne potpore, smatra se da zbog male vrijednosti koja se dodjeljuje, korisnik ne može narušiti tržišno natjecanje Europske zajednice te samim tim se ne mora prolaziti ni skupa i opsežna procedura prijave državnih potpora Europskoj komisiji. *De minimis* potpore ili potpore male vrijednosti, spadaju u kategoriju bespovratnih potpora. Najvećim se dijelom dodjeljuju putem subvencija, davanjem određenih jamstava, oslobađanjem plaćanja poreza, putem povoljnijih zajmova. Također, *de minimis* potpore mogu se očitovati i snižavanjem i oprostom plaćanja doprinosa, kapitalnim ulaganjima te otpisom duga.

U tablici jedan prikazan je primjer sadržaja za dobivanje nekog od oblika potpora male vrijednosti, odnosno javni poziv za prijave mikro i malim gospodarskim subjektima.

Sažetak sadrži sve relevantne podatke koji su potrebni zainteresiranim subjektima kao što su: naziv programa i natječaja, ukupni budžet natječaja, vrsta potpore, datum objave, rok za prijavu i predaju dokumentacije, tko je nadležna institucija, na koga se odnosi natječaj, odnosno tko su potencijalni korisnici i s kolikim udjelom se sufinanciraju, iznos potpore, ciljevi javnog poziva, rok za provedbu investicije, način isplate potpore. U ovom konkretnom slučaju potporu male vrijednosti dodjeljivalo je Ministarstvo poduzetništva i obrta, a u RH ovu vrstu potpora dodjeljuju još i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (u cilju poticanja života na otocima i područjima posebne državne skrbi), Ministarstvo turizma, Ministarstvo kulture, Ministarstvo branitelja (za programe stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i djece smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja), Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Ministarstvo financija, Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije, Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR) putem zajmova i subvencija, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Agencija za elektroničke medije, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Zavod za vještačenje, profesionalnu

rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, te županije, općine i gradovi koji također dodjeljuju potpore male vrijednosti i to najvećim dijelom u obliku subvencija.

Tablica 1: Sažetak natječaja „Poduzetnički impuls“ – Jačanje konkurentnosti prerađivačke industrije

Program	Program poticanja poduzetništva i obrta za 2015. godinu
Natječaj	Poduzetnički impuls - Jačanje konkurentnosti prerađivačke industrije
Ukupni budžet natječaja	8.500.000,00 HRK
Vrsta potpore	Bespovratna sredstva
Datum objave Javnog poziva	07.03.2015.
Datum predaje natječajne dokumentacije	30.03.2015.-13.04.2015.
Nadležna institucija	Ministarstvo poduzetništva i obrta
Korisnici	Mikro i mala poduzeća
Sufinanciranje	75% mikro poduzeća 50% mala poduzeća
Iznos potpore	Najmanji iznos potpore je 50.000 HRK, dok je najveći iznos potpore 400.000 HRK
Ciljevi javnog poziva	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje učinkovitosti poslovanja i konkurentnosti mikro i malih gospodarskih subjekata • Unaprjeđenje učinkovitosti proizvodnje i proizvodnih procesa putem jačanja i modernizacije tehnološke baze mikro i malih gospodarskih subjekata • Jačanje pozicije mikro i malih gospodarskih subjekata na tržištu i omogućavanje širenja proizvodnje i proizvodnog asortimana • Poticanje poduzetništva ciljnih skupina – žena poduzetnica, poduzetnika početnika, romske nacionalne manjine, osoba s invaliditetom te poduzetnika u potpomognutim područjima • Otvaranje novih radnih mjesta i zadržavanje postojećih
Rok za provedbu investicije	Investicija se mora provesti unutar 12 mjeseci
Način isplate potpore	Najviše 80% dodijeljene potpore se isplaćuje po potpisu ugovora, dok se ostatak alociranih sredstava isplaćuje nakon podnošenja zadnjeg izvještaja o provedbi projekta
Potpore male vrijednosti (<i>de minimis</i> potpora)	DA

Izvor: www.geniusconsulting.hr (2015)

3. KATEGORIJE DRŽAVNIH POTPORA

3.1. SEKTORSKE DRŽAVNE POTPORE

Sektorske državne potpore, kao što im i sam naziv kaže, služe za poticanje i pomoć određenim sektorima u gospodarskoj djelatnosti, a zbog svoje izričitosti u namjeni, uvelike narušavaju tržišno natjecanje i to više nego horizontalne potpore. Smatra se da državne potpore koje se dodjeljuju ovim subjektima služe kao kompenzacija za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa. Tako se one dodjeljuju poduzetnicima u sektorima:

- **brodogradnje** - za nadgradnju ili modernizaciju brodogradilišta,
- **prometa** – željezničkom (za sigurnost i razvoj visokobrzinske željeznice, održavanje konkurentnosti željezničkog prometa u odnosu s drugim oblicima prometa koja uzrokuju veća zagađenja ili značajno veće vanjske troškove, smanjenje negativnog učinka željezničkog prometa na okoliš, sposobnost željezničkog poduzetnika za samofinanciranjem i/ili financiranjem svojih potreba za ulaganjem iz prihoda od sadašnjih i budućih prijevoznih djelatnosti, preoblikovanje prijevoza tereta iz zaštićene djelatnosti koja uživa isključiva prava u djelatnost koja je konkurentna otvorenom tržištu...), pomorskom (za sigurnost, učinkovitost, pouzdanost i ekološku prihvatljivost, upis brodova u hrvatski upisnik brodova i povrat brodova pod hrvatsku zastavu, održavanje, zaštitu i promicanje zaposlenosti europskih pomoraca promicanje novih usluga u području kratkopružnog pomorskog prijevoza...), zračnom (zračnim lukama za ulaganja, posebno infrastrukturna, zračnim prijevoznicima za otvaranje novih zračnih linija ili novih voznih redova s češćim letovima, čime se povećava povezivanje regije...), cestovnom, unutarnjem plovnom prometu,
- **turizma, audiovizualne produkcije, čelika...**

Sektorske državne potpore služe i za **sanaciju i rekonstrukciju**. U tom vidu, dodjeljuju se za održanje likvidnosti, ponovnu uspostavu dugoročne održivosti poduzetnika u teškoćama, pomoć za likvidnost radi pružanja potpore restrukturiranju poduzetnika.

Ova vrsta državnih potpora isključuje poljoprivredu i ribarstvo.

Sektorske državne potpore najčešće dodjeljuje Ministarstvo financija, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Agencija za obalni linijski pomorski promet, Ministarstvo turizma, Centar za rekonstrukciju i prodaju i Agencija za elektroničke medije.

3.2. HORIZONTALNE DRŽAVNE POTPORE

Horizontalne državne potpore, najjednostavnije rečeno, namijenjene su svim poduzetnicima i svim sektorima. One imaju cilj rješavati probleme koji mogu biti prisutni kod svih poduzetnika i u svim sektorima, pa čak i u svim regijama. Iz toga razloga manje narušavaju tržišno natjecanje od sektorskih državnih potpora.

Horizontalne državne potpore uključuju:

- **potpore za istraživanje i razvoj i inovacije** - projekte istraživanja i razvoja, troškove studije izvedivosti, inovacijske klastere, podršku inovacijama (posebno malim i srednjim poduzetnicima), inovacije procesa i organizacije poslovanja,
- **potpore za zaštitu okoliša i očuvanje energije** - usvajanje standarda EU za zaštitu okoliša, ulaganje u mjere energetske učinkovitosti, posebno u projekte energetske učinkovitosti zgrada, ulaganje u energetske učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje, ulaganje u zbrinjavanje onečišćenih lokacija, ulaganje u recikliranje i ponovnu uporabu otpada, troškove studije zaštite okoliša,
- **potpore za zapošljavanje** – zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju, zapošljavanje radnika s invaliditetom, olakšanje radnih uvjeta radnicima s invaliditetom,
- **potpore za usavršavanje** - programe općeg i posebnog usavršavanja,
- **potpore za kulturu i kulturnu baštinu** - ulaganje, posebno infrastrukturno, produkciju i distribuciju audiovizualnih djela,
- **potpore za male i srednje poduzetnike** - poticanje ulaganja u poduzetnike, povećanje broja novozaposlenih kod korisnika, povećanje dostupnosti rizičnog kapitala za male i srednje poduzetnike,
- **razvoj širokopojsnih mreža**- veću pokrivenost širokopojsne mreže i razvoj dodatnog kapaciteta i veće brzine. www.vlada.gov.hr (2014)

Horizontalne državne potpore najčešće su dodjeljivane od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije, Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za vještačenje, profesionalni rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Hrvatske banke za obnovu i razvoj, Ministarstva kulture, Hrvatskog audiovizualnog centra i Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti

3.3. REGIONALNE DRŽAVNE POTPORE

Regionalne državne potpore su one potpore koje potiču razvoj zemljopisnog područja s niskim životnim standardom ili visokom nezaposlenosti, niskom razinom i sporim rastom bruto domaćeg proizvoda (BDP), naglim padom proizvodnje, visokim stupnjem ovisnosti o industrijskoj bazi, neodgovarajućom infrastrukturom, velikim migracijama. Cilj im je na tim područjima promicati gospodarski razvitak i olakšati razvoj određenih gospodarskih djelatnosti ili područja, a da se pri tome ne utječe negativno na tržišno natjecanje.

Regionalne državne potpore u pravilu služe za unapređenje područja koja su u većini slučajeva ujedno i područja od posebne državne skrbi. Kroz potpore, tim se područjima daju određene porezne olakšice, povoljnije kamate na kredite, državna jamstva. Radi se o područjima koja su pretrpjela ratna zbivanja, razorne klimatske nepogode te područja otoka i brdsko-planinska područja. Svrha im je povećanje broja novozaposlenih kod korisnika državnih potpora, stvaranje novih radnih mjesta, stručno usavršavanje, osnivanje novih i proširenje postojećih poslovnih djelatnosti, stručno usavršavanje, širenje raznolikosti proizvodnje poslovne djelatnosti, koncentracija gospodarskih aktivnosti, transferi tehnologije i stvaranje nove tehnologije.

Kako navode Tufekčić, M. i Tufekčić, Ž. (2013:36), za regionalni razvoj bitno je slijediti EU prioritete i ulagati u poduzetnike čiji projekti jačaju gospodarstvo i zapošljavanje, projekte malih i srednjih poduzetnika, projekte koji potiču inovacije i inovativne pristupe na svim razinama, nove tehnologije, brinu o okolišu i klimatskim promjenama, štede resurse i energiju. Projekte jačanja znanja i vještina, jačanja zaposlenosti ljudi, posebice mladih, žena i starijih (kao rizičnih skupina pri zapošljavanju) koji će pomoći njihovoj većoj uključenosti i zaposlenosti.

Ovu kategoriju potpora najčešće dodjeljuju Ministarstvo financija, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Ministarstvo poduzetništva i obrta, Ministarstvo gospodarstva i HBOR. Gospodarstvenici, obrazovni i znanstveni sektor te drugi segmenti društva upravo u regionalnim državnim potporama trebaju tražiti mogućnost vlastitog rasta i razvoja.

4. POLITIKA DRŽAVNIH POTPORA U REPUBLICI HRVATSKOJ PRIJE ULASKA U EUROPSKU UNIJU

4.1. DODIJELJENE DRŽAVNE POTPORE 2000.-2002.

Republika Hrvatska je 2003. godine podnijela zahtjev EU za početak pregovora o ulasku u punopravno članstvo Unije, a službeni status kandidata za članstvo dobila je 2004. godine. Do tada, državne su potpore u RH dodjeljivane prema planovima i programima svakog davatelja posebno, bez jedinstveno određenog smjera postupanja te bez izričito određenih „nepoželjnih“ davanja. U to vrijeme nije postojao jedinstveni sustav objedinjavanja dodijeljenih državnih potpora (nisu ni dostupni svi podatci), niti je javnost tih podataka bila obvezatna. Samim tim nije postojala ni kontrola istih. U tablici 2 prikazane su djelatnosti, mjere i nositelji mjera državnih potpora 2000.- 2002. godine, prije početka pregovora RH o ulasku u EU.

Tablica 2: Regionalne, horizontalne i sektorske državne potpore u Republici Hrvatskoj 2000.-2002. godine

	<i>Mjera</i>	<i>Izvor/nositelj</i>	<i>Iznos (mil .kn)</i>	<i>Godina</i>
REGIONALNE				
Područja posebne državne skrbi, otoci	Povoljni krediti	HBOR	89	2000.
Područja posebne državne skrbi Vukovar, slobodne zone	Smanjena stopa poreza na dobit	Zakon o porezu na dobit	Podaci nisu dostupni	
HORIZONTALNE				
Malo i srednje poduzetništvo	Povoljni krediti Jamstva i subvencije	HBOR Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije	181 119	2000. 2000. 2000.
Infrastruktura	Subvencije Povoljni krediti	Državni proračun HBOR	0,3 70	2000. 2000.
Poticanje zapošljavanje	Subvencije Smanjenja osnovica za porez na dobit za novozaposlene	Hrvatski zavod za zapošljavanje Zakon	178	2002.
SEKTORSKE				
Turizam	Subvencije Povoljni krediti	Državni proračun HBOR	266 359	2000. 2000.

Brodogradnja	Subvencije	Državni proračun	163	2000.
	Povoljni krediti	HBOR	697	2000.
	Jamstva	HBOR	2.503	2000.
	Sanacija	Program Vlade	2.800	2002.
Promet komunikacije	Subvencije	Državni proračun	1.907	2000.
Restrukturiranje ostalo	Subvencije	Državni proračun	30	2000.
	Povoljni krediti	HBOR	12	2000.
Nova poduzeća za ulaganja veća od 10mil.kuna	Smanjena stopa poreza na dobit	Zakon o porezu na dobit	Podaci nisu dostupni	
Porezni dužnici	Naknada za neplaćene poreze	Zakon o naplati dospjelih a neplaćenih poreza	21.000	2000.

Izvor: prilagođeno prema: Kesner-Škreb, Mikić, (2002:126)

Iz tablice 2 je evidentno da je većina potpora usmjerena na poticanje razvoja pojedinih sektora i to uglavnom turizma 625 mil. kn, brodogradnje 6.163 mil. kn i prometa 1.907 mil. kn. Nemoguće je ne primijetiti i podatak da je 21.000 mil. kn izdvojeno za zaračunata, a nenaplaćena porezna dugovanja. RH je prvenstveno pomagala poduzetnicima u financijskim problemima umjesto da je kroz sustav potpora razvijala poduzetnike koji imaju bolje vizije i potencijal za rast i razvoj. Tom se mjerom, također, narušava i konkurentnost, jer se uredni platiše poreza dovode u neravnopravni položaj u odnosu na one koji ga nisu plaćali i oprošten im je dug.

Od samih početaka RH je bila i više nego naklonjena sektorskim državnim potporama, zanemarujući druge dvije kategorije. Tako je za horizontalne potpore u prosjeku izdvojeno 5 puta manje u odnosu na sektorske i iznosile su 548,3 mil. kn za promatrane sektore, a za regionalne svega 89 mil. kn. Iznos dodijeljenih sektorskih potpora u promatranim sektorima bio je 29.737 mil. kn.

Ako gledamo mjere kroz koje su državne potpore dodjeljivane, velikim dijelom radi se o subvencijama. U svom radu Kesner-Škreb i Mikić (2002:128) iznose podatak da je u 2000. godini samo na subvencije iz državnog proračuna RH izdvojila 2,4% BDP-a, te ga uspoređuju s činjenicom da je za sve oblike državnih potpora iste godine u zemljama EU izdvojeno samo 0,99% BDP-a. Zaključak je da su izdvajanja samo za subvencije iz proračuna RH dva i pol puta veća od ukupnih državnih potpora u zemljama članicama EU, koje su navedeni iznos pored subvencija koristile i za povoljne kredite, porezne poticaje i ostale oblike državnih potpora.

4.2. DODIJELJENE DRŽAVNE POTPORE 2009.-2013.

Godine 2013., na temelju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između RH i Europskih zajednica i njihovih država članica, RH je donijela Zakon o državnim potporama. Međutim, već u predpristupnom periodu RH je ovlastila Agenciju za zaštitu tržišnog natjecanja za upravljanje i nadgledanje dodjeljivanja državnih potpora. Agencija je bila dužna podnijeti detaljan godišnji izvještaj o danim državnim potporama, mjerama, iznosima, davateljima, korisnicima te sve relevantne statističke podatke radi bolje transparentnosti i istih. Od 2014. godine za podnošenje godišnjeg izvještaja zaduženo je Ministarstvo financija.

Cilj državnih potpora je pojačati konkurentnost domaćih poduzetnika na prostoru EU i šire, a zadaća Agencije je da se taj cilj i ostvari.

Radom Agencije i redovitim godišnjim izvješćima moguće je konkretno pratiti i uspoređivati učinkovitost određenih mjera i isplativost samih državnih potpora.

Tablica 3: Dodijeljene državne potpore u Republici Hrvatskoj po kategorijama 2009. - 2013. godine u milijunima kuna

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
SEKTORSKE	3.762,4	4.132,5	3.513,6	3.670,0	3.485,5
Promet	1.309,2	1.524,5	1.399,0	1.595,6	1.462,2
Brodogradnja	1.152,7	1.240,0	724,0	499,4	622,3
Turizam	1.64,5	157,7	133,1	71,0	40,4
radiotelevizijska emitiranja	1.133,1	1.182,5	1.171,8	1.195,1	1.216,2
sanacija i rekonstrukcija	2,9	27,8	85,7	308,9	144,4
HORIZONTALNE	564,9	545,8	692,9	1.107,0	1.274,1
istraživanje i razvoj i inovacije	139,1	156,2	125,6	104,8	122,9
zaštita okoliša i očuvanje energije	64,6	27,3	26,8	34,7	810,5
malo i srednje poduzetništvo	228,3	170,9	324,5	703,3	137,2
Usavršavanje	53,9	46,9	48,1	45,6	45,6
Zapošljavanje	42,6	93,1	88,8	121,7	83,0
Kultura	36,4	51,4	79,1	96,9	74,9
REGIONALNE	303,5	309,1	403,6	231,3	591,2
Ukupno	4.630,8	4.987,4	4.610,1	5.008,3	5.350,8

Izvor: Izrada autora prema Ministarstvu financija RH (2011:16, 2014:16)

U tablici 3 navedene su dodijeljene državne potpore bez potpora dodijeljenih sektoru poljoprivrede i ribarstva (za njih je nadležno Ministarstvo poljoprivrede). Također promatrani su samo oni sektori kojima su državne potpore dodjeljivane tijekom cijelog promatranog petogodišnjeg razdoblja 2009.- 2013. godine.

Unatoč preporukama EU, koja pokušava što više smanjiti dane državne potpore u RH, prikazani podatci pokazuju da one iz godine u godinu bilježe rast (osim 2011. godine kada je zabilježen blagi pad u odnosu na 2010. godinu).

Analizirajući svaku godinu posebno, vidljivo je da je 2009. godine, unatoč svjetskoj gospodarskoj krizi i smjernicama EU, najviše sredstava dodijeljeno dugogodišnjim tržišnim tvrtkama s negativnim poslovanjem u sektoru brodogradnje, čak 1.152,7 mil. kn. Odmah iza njega je sektor radiotelevizijskog emitiranja s dodijeljenih 1.133,1 mil. kn. Naglasak stoji na činjenici da je to godina velike krize, a za malo i srednje poduzetništvo izdvojeno je svega 228,3 mil. kn, te za poticanje zapošljavanja 42,6 mil. kn. Najviše sredstava dodijeljeno je sektoru prometa (1.309,2 mil. kn), a najmanje sektoru sanacije i rekonstrukcije (2,9 mil. kn) i kulture (36,4 mil. kn).

Godine 2010. nastavio se trend iz prethodne godine te je opet najviše sredstava izdvojeno sektorima prometa (1.524,5 mil. kn), brodogradnje (1.240 mil. kn) i radiotelevizijskog emitiranja (1.182,5 mil. kn). Najmanje se poticala zaštita okoliša, sanacija i rekonstrukcija, te kultura. Iako se povećala ukupna svota dodijeljenih državnih potpora za 2010. godinu, najveći gubitnik među sektorima u odnosu na 2009. godinu bio je sektor zaštite okoliša, koji je u odnosu na prethodnu godinu dobio 37,3 mil. kn manje, te sektor malog i srednjeg poduzetništva, koji je dobio 57,4 mil. kn manje. Veće potpore dodijeljene su sektoru zapošljavanja, i to dvostruko više, što je bilo nužno, s obzirom na kriznu situaciju.

Ukupni iznos dodijeljenih potpora 2011. godine bilježi blagi pad i to za 377,3 mil. kn u odnosu na prethodnu godinu. Ove godine zabilježen je drastičan pad potpora sektoru brodogradnje i to s 1.240 mil. kn na 724 mil. kn zahvaljujući utjecaju politike državnih potpora EU, koja zagovara smanjenje sektorskih državnih potpora. Značajna povećanja od čak 153,6 mil. kn bilježi sektor malog i srednjeg poduzetništva i to zbog utjecaja EU, te sektor sanacije i rekonstrukcije, koji je dobio 57,9 mil. kn više u odnosu na 2010. godinu. Najveća sredstva dodijeljena su prometu, radiotelevizijskom emitiranju te, usprkos smanjenju, i dalje značajna sredstva brodogradnji. Najmanje je profitirao sektor zaštite okoliša i sektor usavršavanja.

Godine 2012. potpore su se povećale za 398,2 mil. kn u odnosu na prethodnu godinu. U toj godini nastavlja se najviše ulagati u promet, i to sa 1.595,6 mil. kn. Povećanje je vidljivo i kod sektora sanacije i rekonstrukcije za 223,2 mil. kn (taj iznos je u 2009. godini bio svega 2,9 mil. kn). Iz tog podatka vidljivo je da je država očito zakasnila u poticanju i razvoju poduzetnika u doba krize i sad ih pokušava spasiti saniranjem i rekonstrukcijom. Ovu činjenicu potkrepljuje i porast dodijeljenih potpora za malo i srednje poduzetništvo od čak 378,8 mil. kn. Napokon se sredstva počinju usmjeravati u skladu sa smjericama EU. Smanjene su i potpore brodogradnji, turizmu, istraživanju i razvoju i usavršavanju. Sektor kulture bilježi rast; potpora je bila u iznosu od 96,9 mil. kn, a sektor zapošljavanja bilježi značajnu potporu od 121,7 mil. kn (najveći iznos potpore za taj sektor u promatranom razdoblju).

U tablici 4 prikazani su poslovni subjekti koji su najviše profitirali, a sami godinama ili ne ostvaruju nikakve prihode, ili su to izrazito mali prihodi. To su subjekti koje definitivno ne možemo nazvati budućnošću jedne razvijene i tržišno konkurentne države i u njih nema smisla dalje ulagati, već se okrenuti subjektima kojima će potpore omogućiti razvoj infrastrukture, rast profita i nova zapošljavanja.

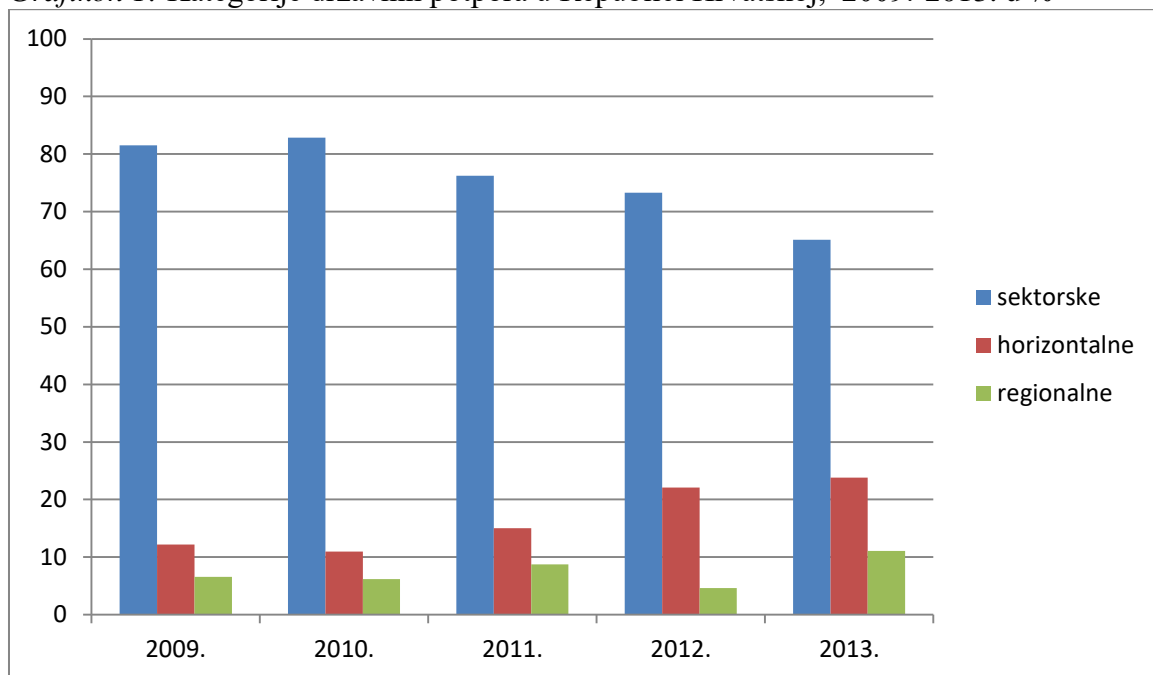
Tablica 4: Poduzeća (programi) – najveće državne potpore 2012.

SEKTORSKE POTPORE		HORIZONTALNE POTPORE	
Poduzeća - primatelji potpore	mil. kn	Nosioci programa potpora/poduzeća primatelji potpore	mil. kn
HRT	1.195,1	Programi HBOR-a*	644,2
HŽ Putnički	590,9	HZZ-Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja*	107,9
Brodosplit d.d.	404,3	MZOS-porezne olakšice po Zakonu*	101,2
Jadrolinija, Meditranska plovidba i ostali brodari	375,0	Hrvatski audiovizualni centar*	60,4
HŽ Cargo	372,4	Operativni program razvoja prerade drva i proizvodnja namještaja*	59,1
Croatia airlines d.d.	248,3	Agencija za elektroničke medije*	20,3
Croatia Banka d.d. (dokapitalizacija)	200,0	Tankerska plovidba d.d. Zadar	18,0
Turizam*	71,0	Jadranplov d.d. Split	16,5
Brodogradilište Kraljevica	61,2	Ministarstvo kulture*	15,6
Imunološki zavod d.d.	43,2	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom*	13,8
Dioki d.d.	37,3	H1 Telekom d.d.	4,4
AUDIO*	28,4	MZOS-Smjernice za poticanje inovacijsko-tehnološkog sustava*	3,6
Izdana jamstva ostalim brodogradilištima	23,8	Odašiljači i veze d.o.o.	2,9
Uljanik (izdana jamstva)	9,8	Koksara d.o.o. Bakar	0,25
Zračne luke Osijek i Rijeka	9,0		
Tehnomont brodogradilište	0,3		

Izvor: Kesner-Škreb, M. (2014)

Posljednja promatrana godina je 2013. Ona je specifična jer je 1. srpnja te godine RH postala punopravna članica EU, a ipak je nastavila trend povećanja dodijeljenih državnih potpora i one su iznosile 5.350,8 mil. kn. Najveći je to iznos dodijeljenih državnih potpora u promatranom razdoblju. Brodogradnja je dobila veći iznos potpora u odnosu na prethodnu godinu, te je on iznosio 622,3 mil. kn. Za promet je opet izdvojen najveći iznos od 1.462,2 mil. kn. Povećanje, u odnosu na prethodno razdoblje, 2013. godine dodijeljeno je i zaštiti okoliša, čak 810,5 mil. kn. Osjetno manji iznosi, u odnosu na 2012. godinu dodijeljeni su turizmu, koji je u odnosu na 71 mil. kn. dobivenih 2012. godine, 2013. godine dobio svega 40,4 mil. kn. te sektor malog i srednjeg poduzetništva, koji je 2012. godine dobio 703,3 mil. kn, a 2013. samo 137,2 mil. kn.

Grafikon 1: Kategorije državnih potpora u Republici Hrvatskoj, 2009.-2013. u %

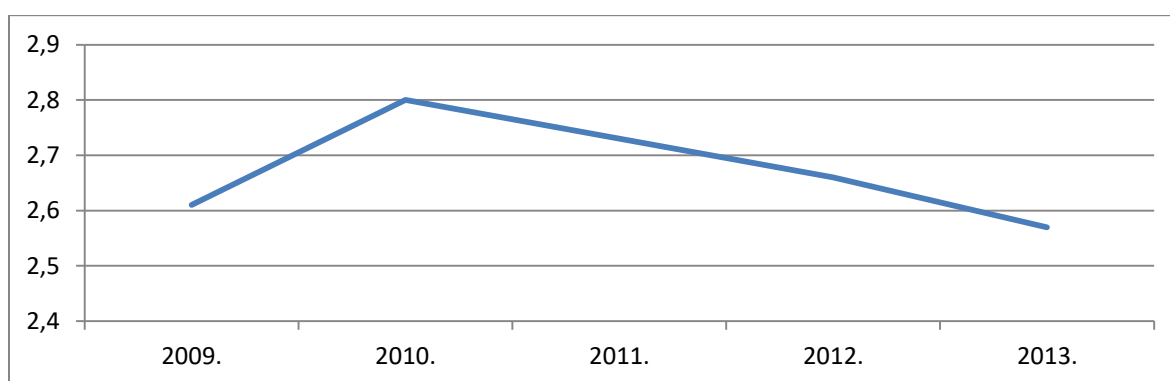


Izvor : Izrada autora prema Ministarstvu financija RH (2011:16, 2014:16)

Promatrano prema kategorijama državnih potpora, iz grafikona 2 jasno je vidljiva orijentiranost RH prema sektorskim potporama. Iako se 2012. i 2013. godine primjećuje zaokret prema horizontalnim, on je još uvijek premalen i iznosi svega 22,1% 2012. i 23,81% 2013. godine. Sektorske potpore su 2009. iznosile visokih 81,25% da bi se na kraju promatranog razdoblja spustile na 65,14%. Regionalne potpore su u velikoj sjeni sektorskih. Kako je politika EU prema državnim potporama usmjerena ka smanjenju sektorskih i okretanju prema horizontalnima, tako bi i smjer kretanja reformi državnih potpora u RH trebao ići prema horizontalnim državnim potporama u narednom periodu.

Udio državnih potpora u ukupnom BDP-u pokazuje da bi se za državne potpore trebala izdvajati znatno manja sredstva. RH izdvaja i više nego dvostruko svoga BDP-a za državne potpore u odnosu na prosjek EU koji iznosi manje od 1% BDP-a. Kako je vidljivo u grafikonu 3, RH je u danom razdoblju izdvajala preko 2,5% BDP-a u obliku državnih potpora. Tako je 2009. udio dodijeljenih državnih potpora u BDP-u iznosio 2,61%, 2010. velikih 2,80%, 2011. 2,73%, 2012. 2,66% i na kraju razdoblja primjećuje se blago smanjivanje u odnosu na ostale godine i ono iznosi 2,57%. Unatoč smanjivanju, na razini RH, to je još uvijek prevelik postotak i nikako u skladu sa smjernicama EU.

Grafikon 2: Udio državnih potpora u BDP-u u Republici Hrvatskoj, 2009.-2013. u %



Izvor : Izrada autora prema Ministarstvu financija RH (2010:7, 2011:8, 2012:12, 2013:12, 2014:10)

4.3. DODIJELJENE POTPORE MALE VRIJEDNOSTI (*DE MINIMIS* POTPORE) 2009.-2013.

Za *de minimis* potpore u razdoblju 2009.- 2013. godine izdvajao se približno jednak iznos, te nije bilo značajnih odstupanja. Godine 2009. izdvojeno je 625,4 mil. kn, 2010. 598,2 mil. kn, 2011. godine izdvojeno je 588,3 mil. kn, pa onda dolazi do smanjenja izdvojenog iznosa od 506,5 mil. kn, da bi se u 2013. godini iznos opet povećao na 617,7 mil. kn. Iznos zadnje godine promatranog razdoblja približno je jednak prvoj godini. Potpore male vrijednosti najvećim su dijelom dodjeljivane putem subvencija, kroz jamstva, kroz porezna oslobođenja i izuzeća, putem neposredne subvencije kamata, plaćanja za opozvana jamstva, povoljnije zajmove, snižavanje, oslobođenje, olakšice i oprost plaćanja doprinosa, kapitalna ulaganja te otpis duga.

5. POLITIKA DRŽAVNIH POTPORA U EUROPSKOJ UNIJI

U EU državne potpore ulaze u politiku zaštite tržišnog natjecanja. Kao takve, državne potpore su prema Ugovoru o osnivanju EU zabranjene ukoliko narušavaju tržišnu ravnotežu. Neminovno je da bogatije zemlje mogu dati veće potpore svojim poduzećima pa bi samim time one bile u daleko većoj prednosti od poduzeća u manje bogatijim i razvijenim zemljama EU. No ovo nije samo pitanje članica EU, postoji i niz drugih država koje nisu članice, a primjenjuju politiku državnih potpora. To su države na svjetskom tržištu koje konkuriraju zemljama članicama EU, te kako bi se spriječilo zaostajanje zemalja članica, EU dopušta državne potpore po određenim pravilima. Iako se potpore dodjeljuju iz proračuna država članica radi veće jednakosti i izbjegavanja negativnih posljedica, EU putem svojih institucija donosi zajedničke propise o pravilima dodjeljivanja državnih potpora. EU određuje dopuštene državne potpore i to putem automatskih izuzeća od zabrane, a kako navodi Cerovac(2010) to su:

- potpore socijalne prirode koje se daju pojedinim potrošačima, pod uvjetom da nema diskriminacije u pogledu porijekla tih proizvoda,
- potpore za otklanjanje štete počinjene prirodnim nepogodama ili izvanrednim događanjima,
- potpore male vrijednosti ili *de minimis potpore*.

Uz prethodno odobrenje Europske komisije, Unija je odredila i uvjetno dopuštene državne potpore. Kako navodi Vidović (2015:71), potpore su dopuštene ako:

- promiču gospodarski razvoj područja na kojima je nizak životni standard ili je velika nezaposlenost,
- promiču provedbu važnog projekta od zajedničkog europskog interesa ili otklanjaju ozbiljne poremećaje u gospodarstvu neke države članice,
- olakšavaju razvoj određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja ako takve potpore ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkim interesima,
- promiču kulturu i očuvanje baštine,
- druge vrste potpora koje Vijeće EU odredi svojom odlukom na prijedlog Europske komisije.

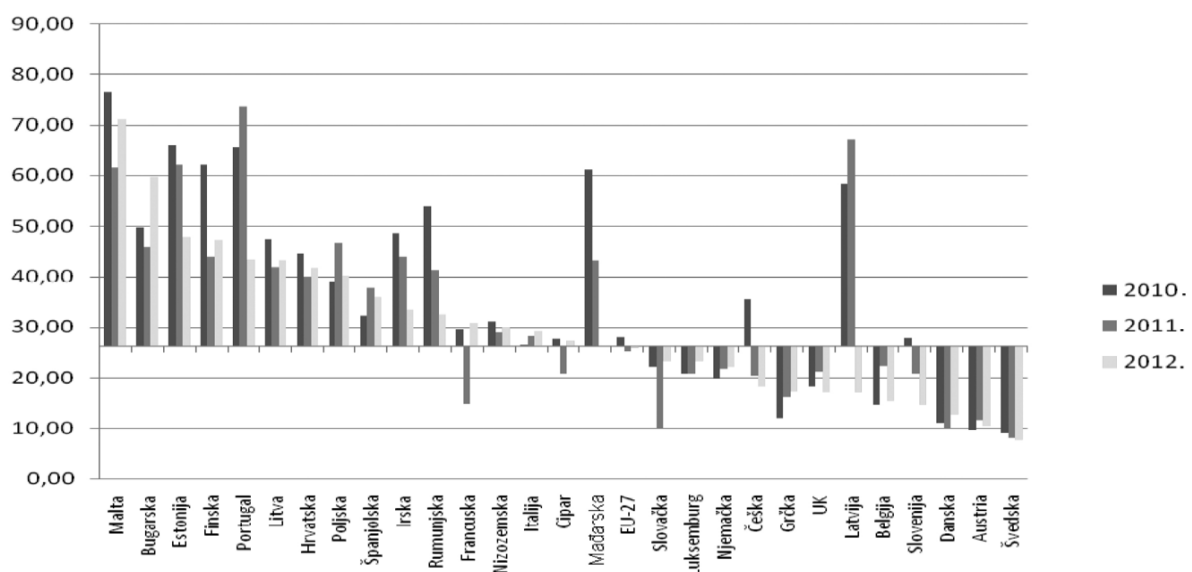
5.1. SEKTORSKE DRŽAVNE POTPORE U EUROPSKOJ UNIJI

Godinama je EU preferirala sektorske državne potpore, no posljednjih dvadesetak godina dogodio se preokret od sektorskih prema horizontalnim ciljevima državnih potpora, jer su se iz prakse horizontalne pokazale manje nepravедnim. Kako navodi Kersan-Škabić (2015:293) najznačajniji i najstariji primjer sektorskih potpora u EU su potpore brodogradnji koja se suočava sa sve većom konkurencijom iz zemalja jugoistočne Azije kojima ne može cjenovno konkurirati. Pored brodogradnje u velikom iznosu podupire se i čelik, željeznice, ugljen, poljoprivreda i ribarstvo.

U periodu 2005.-2010. provodio se Akcijski plan državnih potpora koji je imao za cilj provesti svojevrsnu reformu državnih potpora kako bi se ispravile uočene nepravilnosti i učinci sektorskih potpora nasuprot horizontalnih. Glavni zadatak plana je bio potpore davati u manjim iznosima i kvalitetnijim projektima, te povećati efikasnost i transparentnost procedure, kao i ubrzati proces odabira korisnika.

Kao što je prikazano u grafikonu 1, EU je napravila zaokret, a Akcijski plan ostvario je svoj cilj, te su samo nove članice još uvijek sklone davanju sektorskih potpora u puno većim iznosima od prosjeka EU, dok su starije članice usvojile smjernice i preferiraju horizontalne državne potpore.

Grafikon 3: Udio sektorskih u ukupnim državnim pomoćima u zemljama EU u 2010., 2011. i 2012. u usporedbi s prosjekom EU u 2012. (sporedna vodoravna os)



Izvor: Vidović, J.(2015:74)

U tom periodu pojavila se svjetska ekonomska kriza, pa je EU morala brzo reagirati kako bi spriječila negativne učinke novonastale situacije. Na početku 2009. EU je donijela Privremeni okvir za mjere državnih potpora kojima se potiče financijsko pomaganje u financijskoj i gospodarskoj krizi. Okvirom je omogućeno članicama davanje dodatnih državnih potpora sve do kraja 2011. godine. EU je tada izmijenila neka od pravila vezanih za državne potpore, te je sada sustav fleksibilniji, niže su kamatne stope za kredite, olakšano je ulaganje u malo i srednje poduzetništvo.

5.2. HORIZONTALNE DRŽAVNE POTPORE U EUROPSKOJ UNIJI

Prema podacima koje navodi Vidović (2015:75), promatrajući na razini Europske unije, najveće tri kategorije državnih potpora u apsolutnim iznosima su u 2012. godine bile zaštita okoliša i ušteda energije (14.414,4 milijuna eura), regionalni razvoj (12.126,3 milijuna eura) i istraživanje razvoj i inovacije (9.732,4 milijuna eura). Iako u svim državama članicama nije istim redoslijedom išla visina potpora, navedene kategorije bile su među prve tri koje su dobile najveće iznose. Zapošljavanje, usavršavanje i kultura idući su na listi za dobivanje državnih potpora. Iz navedenih podataka vidljiva je važnost horizontalnih potpora za EU, a brojke su sukladne naputcima i savjetima koje EU daje svojim članicama.

5.3. REGIONALNE DRŽAVNE POTPORE U EUROPSKOJ UNIJI

Cilj je regionalne politike EU pomoći svakoj regiji da ostvari svoj puni potencijal povećanjem konkurentnosti i standarda života najsiromašnijih regija tako da ih se približi prosjeku EU. Politika regionalnih državnih potpora EU potiče zapošljavanje i usavršavanje u slabije razvijenim regijama, ulaganje u male i srednje poduzetnike, zaštitu okoliša i očuvanje energije te istraživanje i razvoj. Također, cilj regionalnih državnih potpora je i poboljšanje loših uvjeta stanovanja, obrazovanja i zdravstvene skrbi u najsiromašnijim regijama EU.

Iako su navedeni ciljevi važni, za kvalitetniji život stanovnika zemalja članica, Unija ostaje dosljedna u svojoj namjeri da se što više smanjuju iznosi državnih potpora. Prema podacima, navedenim u Godišnjim izvješćima o državnim potporama (2014:80, 2016:63, 2017:62), primjećuje se tendencija smanjivanja dodijeljenih potpora u zemljama EU. Tako su izdatci za regionalne državne potpore 2013. godine iznosili 25% ukupno dodijeljenih potpora, 2014. godine taj postotak iznosio je 17,7%, a 2015. godine 11,6%.

5.4. EUROPSKA KOMISIJA I DRŽAVNE POTPORE

Europska komisija ima široki spektar zadaća kao vrlo važna institucija EU. Zadaća koja je bitna kod ovoga rada, je svakako, ona koja se odnosi na nadzor državnih potpora.

„Nadzor nad državnim potporama u EU temelji se na načelu *prethodnog odobrenja*. Dakle države članice moraju sve namjeravanje državne potpore Komisiji prijaviti još u fazi planiranja. U tom smislu države članice moraju Komisiji prijaviti: sve nove mjere državnih potpora i svaku promjenu postojećih mjera državnih potpora.“ (Cerovac 2010:306)

Ukoliko Europska komisija smatra da neki od prijavljenih prijedloga nije u skladu sa zajedničkim tržištem, pokreće postupak ocjene dopuštenosti takve potpore. U periodu dok Komisija ne dovrši postupak, država koja je prijavila spornu mjeru, ne smije istu i izvršavati.

„Svaka potpora koju je država članica dodijelila, a da nije bila prijavljena i odobrena od Komisije, smatra se nezakonitom i morat će, pod određenim uvjetima, biti vraćena ako Komisija utvrdi da je nespojiva sa zajedničkim tržištem.“ (Cerovac 2010:307)

Zadaća Europske komisije je i provoditi stalni nadzor nad već postojećim državnim potporama, novim državnim potporama i nadzor nad promjenama postojećih državnih potpora. Cilj nadzora je razvoj i funkcioniranje zajedničkog tržišta. Naime, države članice dužne su dostavljati informacije o dodijeljenim državnim potporama Europskoj komisiji, koja na temelju njih, daje prijedloge članicama kako bi dodijeljene državne potpore bile što efikasnije.

6. POLITIKA DRŽAVNIH POTPORA U REPUBLICI HRVATSKOJ NAKON ULASKA U EUROPSKU UNIJU

6.1. SMJERNICE POLITIKE DRŽAVNIH POTPORA

U Smjernicama politike državnih potpora za razdoblje 2015.-2017. koje je donijela Vlada RH, a objavljeno je na njihovoj Internet stranici www.vlada.gov.hr (2014), navodi se da su u EU u 2012. godini sektorske državne potpore, one koje u većoj mjeri narušavaju tržišno natjecanje i prema tome su „nepoželjne“, činile tek oko 15% ukupno dodijeljenih državnih potpora industriji i uslugama, iako bez sektora željeznica, u RH one su u istom razdoblju činile 69,8% ukupno dodijeljenih državnih potpora industriji i uslugama, ostavljajući samo 30,2% državnih potpora „poželjnim“ horizontalnim ciljevima. Takav omjer ukazuje na potrebu za još jačim naporima boljeg planiranja ciljeva i sredstava u obliku državnih potpora kako bi se RH dostigla razinu razvijenosti EU. Osnovni cilj politike državnih potpora u RH, kako se dalje navodi u Smjernicama Vlade iz 2014. godine, u razdoblju 2015.–2017. je smanjiti udio sektorskih državnih potpora u ukupno dodijeljenim državnim potporama, te ih u što većoj mjeri približiti razini usporedivoj s onom u Europskoj uniji.

Na sjednici Vlade, 23.03.2017. godine, donesene su Smjernice politike državnih potpora za razdoblje 2017. – 2019., kojima bi se trebali voditi svi davatelji državnih potpora.

„Smjernicama politike državnih potpora navode se opći i posebni ciljevi dodjele državnih potpora čijem ostvarenju davatelji trebaju težiti, a kao najpoželjnije ističu se državne potpore horizontalne prirode, kao što su istraživanje, razvoj i inovacije, zaštita okoliša, usavršavanje, zapošljavanje te ulaganja, posebno u obliku regionalnih potpora, što je u skladu s praksom Europske unije. Davatelji državnih potpora trebaju osobito oprezno postupati pri odlučivanju o davanju državnih potpora koje, po svojoj prirodi, imaju negativan učinak na tržišno natjecanje, naglasivši da su to prvenstveno sektorske potpore, za koje iznos i učestalost dodjele u razdoblju 2017.-2019. treba smanjiti na najmanju moguću mjeru. U Europskoj uniji su u 2014. godini sektorske državne potpore, i to one koje u većoj mjeri narušavaju tržišno natjecanje, činile tek oko 8% ukupno dodijeljenih državnih potpora industriji i uslugama, dok su u Republici Hrvatskoj one u istom razdoblju činile 72%.“ www.vlada.gov.hr (2017)

6.2. DODIJELJENE DRŽAVNE POTPORE 2013.-2015.

U ovom dijelu rada bit će prikazane državne potpore po kategorijama nakon što je RH postala punopravna članica EU. U tablici je ponovljena 2013.godina radi lakše preglednosti i činjenice da je punopravno članstvo nastupilo 1.srpnja, pa je ova godina obuhvaćena u analizu dodijeljenih državnih potpora i prije i poslije stupanja RH u EU.

Tablica 5: Dodijeljene državne potpore u Republici Hrvatskoj po kategorijama 2013.-2015.godine u milijunima kuna

	2013.	2014.	2015.
SEKTORSKE	3.485,5	3.919,7	2.801,8
Promet	1.462,2	2.294,2	1.005,0
brodogradnja	622,3	367,6	503,2
Turizam	40,4	29,6	24,1
radiotelevizijska emitiranja	1.216,2	1.210,4	1.225,8
sanacija i rekonstrukcija	144,4	17,9	43,7
HORIZONTALNE	1.274,1	858,6	1.497,5
istraživanje i razvoj i inovacije	122,9	135,4	30,4
zaštita okoliša i očuvanje energije	810,5	50,0	1.079,6
malo i srednje poduzetništvo	137,2	270,5	54,4
usavršavanje	45,6	44,7	47,7
zapošljavanje	83,0	255,7	206,0
Kultura	74,9	81,3	70,0
REGIONALNE	591,2	558,6	265,3
Ukupno	5.350,8	5.336,9	4.564,6

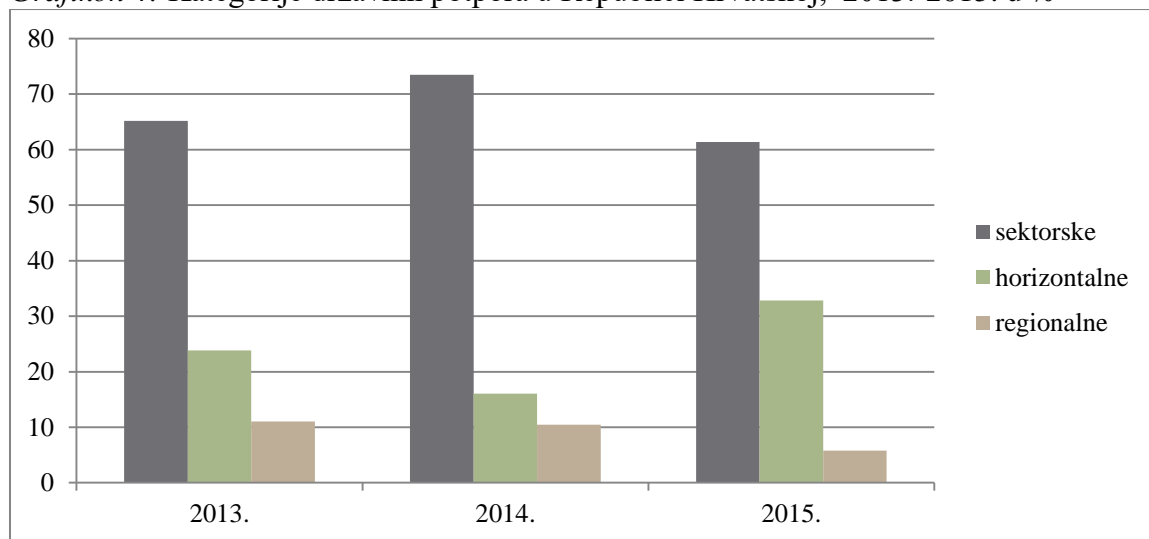
Izvor: Izrada autora prema: Vlada Republike Hrvatske (2014:16, 2017:16)

Iz navedene tablice 5 vidljivo je da, unatoč konstantnim smjernicama Europske komisije, RH nastavlja svoj već uobičajeni trend dodijele državnih potpora. Tako su i u 2014. godini najveća sredstva dodijeljena prometu i to 2.294,2 mil. kn. Najveći iznos od početka promatranog razdoblja, odnosno 2009. godine i za 832 mil. kn više u odnosu na godinu prije. Slijedi ga sektor radiotelevizijskog emitiranja s 1.210,4 mil. kn. Veće iznose u odnosu na prošlu promatranu godinu dodijeljena su i sektoru malog i srednjeg poduzetništva, 270,5 mil. kn i to više nego duplo jer su 2013. ona iznosila 137,2 mil. kn. A trostruko više dodijeljeno je

sektoru zapošljavanja i iznosila su 255,7 mil. kn. Kako su se 2014. godine određenim sektorima sredstva značajno povećala, nekima su se morala i značajno smanjiti. Tako su se sredstva za brodogradnju smanjila na 367,6 mil. kn, za turizam na 29,6 mil. kn, sanaciju i rekonstrukciju na svega 17,9 mil. kn, a zaštita okoliša se morala zadovoljiti s 50 mil. kn. Izuzetno velika oscilacija. Posebno treba spomenuti sektor brodogradnje kojemu je dodijeljeno duplo manje sredstava pa su ona 2014. godine iznosila 367,6 mil. kn. Ostali sektori dobili su relativno slična sredstva u odnosu na proteklu godinu promatranog razdoblja.

Godine 2015. opet je profitirao sektor promet (1.005 mil. kn iako im je dodijeljeno 50% manje sredstava u odnosu na 2014. godinu) i sektor radiotelevizijskog emitiranja, no ove godine čak 1.079,6 mil. kn dodijeljeno je zaštiti okoliša i očuvanju energije. Malo i srednje poduzetništvo, s druge strane je dobilo svega 54,4 mil. kn što je drastično manje od 270,5 mil. kn koje su dobili 2014. godine. Pad dobivenih sredstava bilježi i sektor istraživanja i razvoja i inovacija te 2015. godine dobivaju 30,4 mil. kn što je manje za 105 mil. kn u odnosu na 2014. godinu.

Grafikon 4: Kategorije državnih potpora u Republici Hrvatskoj, 2013.-2015. u %

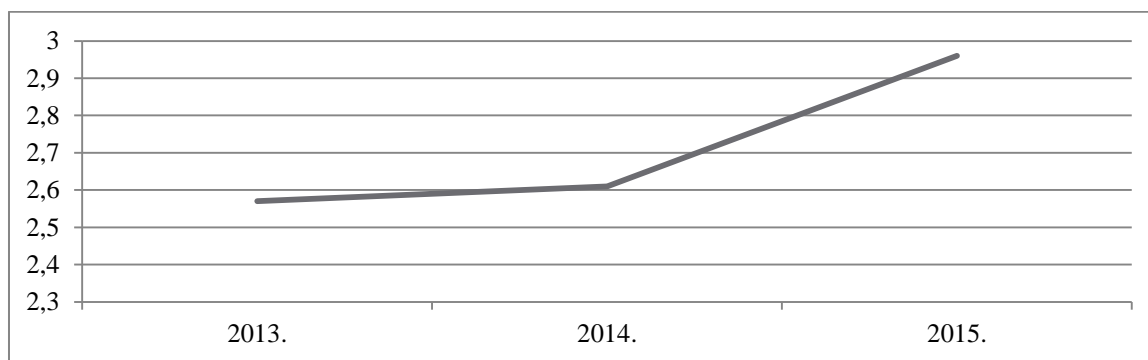


Izvor : Izrada autora prema: Vlada Republike Hrvatske (2014:16, 2017:16)

Promatra li se razdoblje od 2013. godine do 2015. prema kategorijama državnih potpora u grafikonu 4 vidi se blagi pomak ka smanjenju sektorskih potpora u korist horizontalnih i regionalnih 2015. godine. Međutim, tom smanjenju prethodio je rast udjela sektorskih potpora i on je 2014. iznosio visokih 73,45% u odnosu na godinu ulaska RH u EU kada je taj postotak iznosio 65,14%. 2015. godine udio sektorskih potpora iznosio je 61,38%. Što se tiče horizontalnih državnih potpora kojima bi država trebala usmjeriti svoja sredstva

ona su u 2013. godini zauzimala 23,81%, 2014. Svega 16,08% da bi u 2015. ona zauzimala duplo veći postotak i to 32,81%. Za RH je u interesu da se ovaj trend iz 2015.godine nastavi, inače je za očekivati pritiske od strane EU. Regionalne državne potpore uvijek ostaju u sjeni sektorskih i horizontalnih tako su i u ovom promatranom razdoblju pale na svega 5,81% 2015. u odnosu na dvije godine prije kada su zauzimale u prosjeku 10% ukupno dodijeljenih državnih potpora.

Grafikon 5: Udio državnih potpora u BDP-u u Republici Hrvatskoj, 2013.-2015. u %



Izvor : Izrada autora prema Ministarstvu financija RH (2014:10, 2016:10, 2017:10)

Podsjetnik: udio državnih potpora u BDP-u EU u prosjeku iznosi manje od 1%.

Grafikon 5 pokazuje očito neusklađenost politike RH sa politikom EU. Godine 2013. udio državnih potpora u BDP-u u RH iznosio je 2,57% , slijedeće godine on se povećao na 2,61% da bi na kraju promatranog razdoblja iznosio visokih 2,96%.

6.3. DODIJELJENE POTPORE MALE VRIJEDNOSTI (*DE MINIMIS POTPORE*) 2013.-2015.

Potpore male vrijednosti ili *de minimis* potpore u razdoblju od 2013. – 2015. bilježe pad dodijeljenih iznosa. Tako su 2013. godine potpore iznosile 617,7 mil. kn, 2014. godine pale su čak na 506,5 mil. kn da bi se 2015. zabilježio neznatan rast od 24,7 mil. kn, pa su potpore iznosile 531,2 mil. kn. Potpore male vrijednosti i u ovome razdoblju najvećim su dijelom dodjeljivane putem subvencija, kroz jamstva, kroz porezna oslobođenja i izuzeća, putem neposredne subvencije kamata, plaćanja za opozvana jamstva, povoljnije zajmove, snižavanje, oslobođenje, olakšice i oprost plaćanja doprinosa, kapitalna ulaganja te otpis duga.

7. ZAKLJUČAK

Svijet koji nas okružuje nije savršen svijet. Jednaki uvjeti za blagostanje ljudi, razvitak zemljopisnih područja te jednaki uvjeti za sve tržišne subjekte nisu realnost. Ponekad tržištu ponude i potražnje, pojedinim sektorima ili regijama treba dodatno osigurati određene instrumente da bi se uspostavila ravnoteža. Tu ulogu preuzima država, koja ne samo da stvara pravni i institucionalni okvir za funkcioniranje tržišta, već zbog nesavršenosti tržišta osigurava i dodatne državne potpore u raznim oblicima kako bi svoje sektore održala stabilnima i konkurentnima. Stabilnost na domaćem tržištu, a konkurentnost na međunarodnom tržištu. Problem nastaje jer državne potpore predstavljaju rashod države, davanja koja idu iz proračuna države koji pak kroz poreze pune oni poduzetnici, odnosno sektori koji su efikasni da bi se pomoglo manje efikasnim poduzetnicima ili sektorima. Država kroz potpore može dovesti do nejednakih uvjeta na tržištu za sve poduzetnike ili sektore. Iz tog razloga državne potpore su u EU zabranjen. Međutim, EU određuje automatsko dopuštene i uvjetno dopuštene državne potpore koje su izuzete od navedene zabrane.

Zbog izrazito kompleksne situacije i dvojakih mišljenja o ovoj temi, kroz rad su se detaljno analizirale dodijeljene državne potpore u RH u odnosu na one dodijeljene u zemljama članicama EU.

Na početku rada objašnjen je pojam i zakonska regulativa samih državnih potpora. Tko su korisnici, a tko primatelji istih, koji su to instrumenti dodjele, a koji su to uvjeti koji čine državnu potporu. Posebno je objašnjen i pojam potpora malih vrijednosti, odnosno *de minimis* potpora. Da bi se podrobno mogle analizirati državne potpore, bilo je potrebno i posebno detaljno objasniti kategorije državnih potpora, što je i učinjeno u trećem dijelu rada. Nakon razrade ključnih riječi: državne potpore – sektorske, horizontalne i regionalne, pristupilo se analiziranju konkretnih podataka i to u vrijeme kad RH još nije bila ni u pregovorima s EU, te je nastavljeno s predpristupnim periodom za RH. Prema raspoloživim podatcima vidljivo je da se u to vrijeme do 2003. godine, kada su počeli pregovori s EU za ulazak RH u punopravno članstvo, nije vodila pretjerana briga o dodijeljenim državnim potporama. Država nije davala konkretne smjernice davateljima što su ciljevi potpora, niti je zahtijevala kontrolu danih potpora. Iz tog razloga ne postoje objedinjeni podaci dodijeljenih potpora ili čak za neke sektore ili godine uopće ne postoje dostupni podaci. U predpristupnom razdoblju od 2004. pa sve do ulaska RH u punopravno članstvo EU 2013. godine primijećen

je utjecaj EU na državu, te je RH ovlastila Agenciju za zaštitu tržišnog natjecanja da nadzire i upravlja državnim potporama. Agencija je bila dužna svake godine donijeti izvješće za prethodnu godinu s detaljnom obradom danih državnih potpora. Od 2014. tu zadaću preuzima Ministarstvo financija. Objedinjivanjem godišnjih podataka bilo je moguće konkretno pratiti i uspoređivati dodijeljene državne potpore u RH i EU. U razdoblju do 2013. vidljiva je pretjerana naklonost države prema određenim sektorima, poduzećima koja unatoč godinama uživanja u milijunskim državnim potporama teško profitiraju. S druge strane, horizontalne državne potpore, kao i regionalne, bilježe neznatne iznose.

Promatrajući u petom dijelu politiku EU prema državnim potporama, jasan je stav da EU već dvadesetak godina ne preferira sektorske potpore, a od 2012. godine daje jasne smjernice za davanje horizontalnih potpora, s tendencijom da se općenito državne potpore daju u što manjem opsegu. Stare članice su to usvojile i ostvarile značajne rezultate, dok su nove članice uključujući i RH, još uvijek sklone davanju sektorskih državnih potpora.

Ni nakon stupanja RH u EU stanje se nije bitno promijenilo u odnosu sektorskih i horizontalnih potpora. U zadnjim godinama postoji samo blago smanjenje sektorskih potpora. Također udio dodijeljenih državnih potpora u BDP-u u RH konstantno se kreće u prosjeku oko 2,5%, dok je taj postotak u EU ispod 1%.

Vlada RH donijela je, 2014. godine, Smjernice politike državnih potpora kojima se davateljima potpora jasno daju na znanje ciljevi koji se trebaju ostvariti davanjem državnih potpora. Smjernice su preuzete izravno od EU i u praksi ostalih zemalja članica pokazale su se izrazito učinkovitima. Međutim, pomaci su neznatni i unatoč pritiscima EU milijuni kuna se još uvijek daju sektoru radiotelevizijskog emitiranja uskraćujući tako sredstva poticanju zapošljavanja, usavršavanja, na štetu malih i srednjih poduzetnika, zaštite okoliša i razvitka slabije razvijenih regija.

LITERATURA

1. Cerovac, M.(2010.) *Državne potpore u Europskoj Uniji* . U: Mintas Hodak, LJ., ur. *Europska unija*, Zagreb: MATE d.o.o., str. 285-312
2. Kersan-Škabić, I. (2015.) *Ekonomija Europske unije*, Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“
3. Kesner-Škreb, M., Mikić M (2002.) *Državne potpore u Europskoj uniji i Hrvatskoj*. U: Ott, K., *Pridruživanje Hrvatske Europskoj uniji, Izazovi Ekonomske i pravne prilagodbe*, Zagreb: Institut za javne financije, Zaklada Friedrich Ebert, str.107-131.
4. Maletić, I. et al. (2016.) *EU projekti – od ideje do realizacije*, Zagreb, TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje
5. Tufekčić, M., Tufekčić, Ž. (2013.) *EU politike i fondovi 2014-2020*, Zagreb, Plavi Partner d.o.o.

Internet stranice

1. Narodne novine, Zakon o državnim potporama
URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_72_1434.html
(16-05-2017)
URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_02_19_327.html (23-5-2017)
URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_07_99_2237.html (24-6-2017)
2. Kratki sažeci prva dva natječaja za poduzetnike u 2015.
URL: <http://www.geniusconsulting.hr/kratki-sazeci-prva-dva-natjecaja-za-poduzetnike-u-%202015/> (18-05-2017)
3. Vidović, J.(2015.) *Analiza državnih potpora u Europskoj uniji s osvrtom na gospodarski rast*, 2. zbornik Sveučilišta u Dubrovniku
URL: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=220527
(21-05 -2017)
4. Ministarstvo financija Republike Hrvatske
URL: <http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202013.pdf>(24-5-2017)
URL: <http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202010.pdf> (26-5-2017)

URL:<http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202011.pdf> (26-5-2017)

URL:<http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Godisnje%20izvjesce%20o%20drzavnim%20potporama%202012.pdf> (03-06-2017)

URL: <http://www.mfin.hr/hr/smjernice-politike-drzavnih-potpora> (30-5-2017)

URL: <http://www.mfin.hr/hr/propisi> (21-06-2017)

5. Vlada Republike Hrvatske

URL:<https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/2016/23%20sjednica%20Vlade//23%20-%204.pdf> (27-5-2017)

URL:<https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/2017/05%20svibanj/37%20sjednica%20VRH//37%20-%2010%20b.pdf> (26-5-2017)

URL:<https://vlada.gov.hr/vijesti/sjednica-vlade-do-2019-smanjiti-sektorske-potpore-a-povecati-horizontalne-za-istrazivanje-razvoj-i-zaposljavanje/20355> (21-5-2017)

6. Kesner-Škreb, M. (2014), *Tko dobiva državne potpore u Hrvatsko*, Institut za javne financije Zagreb, broj 65

URL: <http://www.ijf.hr/upload/files/file/osvrti/65.pdf> (24-062017)

POPIS GRAFIKONA, TABLICA I KRATICA

Grafikoni

Grafikon 1: Udio sektorskih u ukupnim državnim pomoćima u zemljama EU u 2010., 2011. i 2012. u usporedbi s prosjekom EU u 2012. (sporedna vodoravna os), str.16

Grafikon 2: Kategorije državnih potpora u Republici Hrvatskoj, 2009.-2013.u %, str.17

Grafikon 3: Udio državnih potpora u BDP-u u Republici Hrvatskoj, 2009.-2013. u %, str.19

Grafikon 4: Kategorije državnih potpora u Republici Hrvatskoj, 2013.-2015. u %, str.24

Grafikon 5: Udio državnih potpora u BDP-u u Republici Hrvatskoj, 2013.-2015. u %, str.25

Tablice

Tablica 1: Sažetak natječaja „Poduzetnički impuls“ – Jačanje konkurentnosti prerađivačke Industrije, str.7

Tablica 2: Regionalne, horizontalne i sektorske državne potpore u Republici Hrvatskoj 2000./2002.godine, str.11

Tablica 3: Dodijeljene državne potpore u Republici Hrvatskoj po kategorijama od 2009.-2013.godine u milijunima kuna, str.13

Tablica 4: Poduzeća (programi) – najveće državne potpore 2012., str.15

Tablica 5: Dodijeljene državne potpore u Republici Hrvatskoj po kategorijama od 2013.-2015.godine u milijunima kuna, str.23

Kratice

RH – Republika Hrvatska

EU – Europska unija

NN – Narodne novine

HBOR – Hrvatska banka za obnovu i razvitak

BDP – Bruto domaći proizvod

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, **Ivana Kruljac Pergl**, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog/diplomskog rada pod naslovom **Analiza dodijeljenih državnih potpora u Republici Hrvatskoj** te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 27.06.2017.

Ivana Kruljac Pergl
